

AZ
ILLYÉS GYULA KÖNYVTÁR
MUNKATERVE
– 2025 –

*Szekszárd, 2025. március
Liebhauser János*

1. RÖVID ÖSSZEFOGLALÓ

Sikerek, eredmények és trendek - a használati mutatók alapján

Az ILLYÉS GYULA KÖNYVTÁR 2025-ben arra törekszik, hogy az aktív használók számát 3 000 föl emelje, és ezzel együtt a kölcsönzött dokumentumok száma 65 000 fölé emelkedjen. Ezt segítheti - az olvasóink véleményét megismerve - az új épület adta lehetőségekkel élve emelkedne a nyitva tartás ideje, illetve a könyvtár használatának intenzitása, az épületben eltöltött idő nagysága.

- A nehézséget ebben elsősorban a könyvtáros kollégák munkaideje, a munkaszervezése jelenti. Különösen, mivel három álláshelyet nem tudtunk betölteni.
- Ami viszont támogat ebben az az épület közönségbarát volta, továbbá a sikeresen működő olvasói közösségek, de leginkább az olvasóink szeretete.

Az eredményeket jelentősen befolyásoló - negatív és pozitív – körülmények

Negatív:

- Az engedélyezett létszám be nem töltetése miatti létszám hiány
- az épület beüzemelésével és üzemeltetésével együtt járó problémák
- az állami és önkormányzati támogatások nem képesek követni a dokumentum-beszerzés áremelkedését,
- pályázati források beszűkülése

Pozitív:

- a minőségi épület
- fokozott olvasói érdeklődés
- új olvasók, és könyvtárhasználati szokások megjelenése (*helyben használat*)
- sikeres stratégiai tervezési gyakorlat – minőség irányítás

2. STRATÉGIAI CÉLOK VÉGREHAJTÁSA

Az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése a tárgyévi munka által

A **Könyvtár a kultúrák és a Gemenc kapujában 2024-26** című stratégiánk kialakításánál az ENSZ Fenntartható Fejlődési Keretrendszerében, az *Agenda 2030*-ban (<https://ensz.kormany.hu/agenda-2030>) megfogalmazott fejlesztési céljaiból, illetve az IFLA ezen alapuló ajánlásaiból indultunk ki. Ezek a fenntartható fejlődési célok adták zöldkönyvtári céljainkat. A zöldstratégia nem csak egy összetevő az új stratégiában, hanem az egész stratégiánk zöld.

Minősített könyvtárként célunk, megújult szolgáltatásokkal költözni az új épületbe, ahol 1) zöldkönyvtárként 2) ifjúsági könyvtárként 3) családbarát könyvtárként 4) közösségvezérelt könyvtárként és 5) digitális tartalomszolgáltatóként várjunk mindenkit.

Stratégiai céljaink megvalósításának, éves terve 2025-ben

Fenntartható, korszerű és közösségvezérelt tudásközpont

- Családbarát szolgáltatóhely cím megújítása
- Épület bemutató túrák folytatása

Közösségfejlesztés

- közösségi tervezés, közösség vezérelt munkahely metodikájának elsajátítása és alkalmazása
- további együttműködés civil és zöld szervezetekkel
- az országos zöldkönyvtári mozgalom továbbfejlesztése:
  - Magyar Zöldkönyvtári cím
  - Zöldkönyvtári képzés elindítása a Könyvtári Intézet égisze alatt

Szolgáltatásfejlesztés

- az E-book kölcsönzés elindítása
- Dolgok könyvtára szolgáltatásainak kiterjesztése
- további KSZR zöldkönyvtár csatlakoztatása a megyei együttműködésünkhöz
- új tanfolyamok és képzések indítása

A pályázati tevékenység támogatta-e a stratégiai célok teljesülését?

- Bizonytalan a pályázati lehetőségek sorsa

3. SZERVEZET

- A könyvtár szervezeti életének legfontosabb célja, hogy 2025 évközben betölthessük a nyugdíjba vonuló, vagy más okokból távozó kollégáink helyét (*Egy 33 fős munkahelyen 3 fő hiánya (10%) már nehezen pótolható munkakiesést jelent.*)
- A Szekszárdi Tudásközpont új, és nagyobb épületéhez alkalmazkodó átalakuló munkakörök.
- célunk olyan szervezeti kultúra kialakítása, amivel a munkatársak azonosulhatnak, és csapatként tudnak dolgozni a könyvtár céljainak eléréséért.
- A 32/2017. (XII. 12.) EMMI rendelettel összhangban könyvtárunk 2025-ben is támogatni kívánja kollégáink szakmai önművelését.
- A kényszerű béremgtakarítás, ill. a piaci bérezéssel versenyezni nem tudó intézményi gazdálkodás miatt, a könyvtár alapfeladatait támogató háttértevékenységeket továbbra is külön szerződésekkel biztosítjuk. Továbbra is együtt kívánunk dolgozni:
  - a HQ-Info Bt-vel a könyvtár informatikai rendszerének üzemeltetésén
  - az M-Digit Kft.-vel a 97 KSZR kistelephelyi könyvtárat kiszolgáltatásában
  - a Hofma Könyvkötő és Szolgáltató Kft. a könyvkötésben

4. INFRASTRUKTÚRA

Fizikai terek állapotának változása

- A Magyar Nemzeti Levéltár vagyonkezelői szerepe, ill. a két különböző fenntartói háttérű és működésű intézmény együttélése a Szekszárdi Tudásközpontban számos megoldandó problémát okoz, és folyamatos egyeztetést igényel:
- állandó, heti rendszerességű vezetői és üzemeltetői egyeztetés a levéltáros kollégákkal
- a levéltár és a könyvtár által közösen használt terek (*előadó- és oktató termek, kávézó, ruhatár stb.*) rendezése nehezebb problémát jelent a feladat- és költség megosztás miatt
- közösen alkalmazott karbantartó kolléga
- a *Tudásközpontba* beépített korszerű technológiák összetettsége különösen a napelemek üzemeltetési gyakorlatának kialakítása

Infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása

A Szekszárdi infrastruktúra közbeszerzés lezárulása:

- az egyedi hardver (RFID) és
- szoftver fejlesztések (e-corvina modulok)
- audiovizuális technikák (a High End szoba beüzemelése)

5. GYŰJTEMÉNYI INFORMÁCIÓK

Gyűjtemény-elhelyezés és gyűjteményfejlesztés

- Folyamatos együttműködés a könyvterjesztő partnerekkel
- Dokumentumgyarapodás nyilvántartásba vétele, feltárása
- A költözés miatt feltétlenül szükséges egy teljes körű állományrevízió
- Könyvek RFID azonosítóval történő felszerelése, az önkiszolgáló kölcsönzést biztosítandó
- egy nagyságrendileg 300 ezres állomány kialakítása, és annak szintentartása, tervszerű állományapaszttás
- Fölőpéldányok selejtezése, elhasználdott kötetek kivonása az állományból
- Hagyatékok folyamatos átválogatása, eladásra való előkészítése, illetve az állapotjavító cserék elvégzése (az évi közel 1 00 e Ft nagyságrend fenntartás)
- a zöldkönyvtári megjelenéseket jobban nyomon követni, az állománybeli százalékokat kicsit megnövelni
- A Dienes utcai ifjúsági klub célközönségének megfelelő a gyűjteményépítést,

Gyűjteményfeltárás

- Az állományrevízióhoz kapcsolódva a könyvtári dokumentumok lelőhelyeinek aktualizálása
  - romantikus – krimi lelőhelyek katalógusban való jelzése
  - szabadpolc-raktár lelőhelyek megkülönböztetése (tömörraktár)
  - Csányi-hagyaték új polcrendjének katalógusban való rögzítése
  - az egykori numerus currens könyvek (az u.n. „látványfal”)
- a bibliográfiai rekord 4848 db, authority rekord 5734 db. folyamatos gondozása,
- az olvasók naprakész online tájékoztatás: *moly.hu*

Állományvédelem

- Az RFID állományvédelem beállítása, finom hangolása
- A szabadpolcos kölcsönzői, illetve a védett állományaink RFID kódolásának folytatása.

Digitalizálás

- A helytörténeti könyvek digitalizálása az ADT-ben

6. SZOLGÁLTATÁSOK

Célcsoportok számára kialakított szolgáltatások eredményei

Gyermekek

A gyermekkönyvtár stratégiai célja a könyvkultúra népszerűsítése, az olvasóvá nevelés, tanulássegítés, a közösségi- és digitális fejlesztés, a szabadidő szervezése.

- a „Családbarát szolgáltatóhely” címet megújítása
- óvodai és iskolai nevelési programokhoz igazodó foglalkozások
- könyvtári programok szervezése helyben és a megyénk kistélepelein.
- Mazsola Könyvtári Babaklub
- ökológiai szemléletformálás, újrahasznosítás

Fogyatékkal élők

- az „*Otthon a könyvtárban – Könyvtár az otthonban*” további fenntartása
- városi összefogás kiterjesztése a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Rotary Club együttműködésével.

Zenét kedvelők

- High End szoba beüzemelése
- Bakelit klub folytatása az új lehetőségekkel élve népszerűsítése
- Regionális lemezbörze szervezése

Nemzetiségek

- Az *Országos Idegennyelvű Könyvtár* partnereként a megye nemzetiségi ellátás szervezése,
- nyelvtanulás támogatása

Helyben elérhető szolgáltatások

Az *Olvasóterem* használata

- az újranyitással megnövekedett látogató szám és a helyben eltöltött órák számának növelése
- a megváltozott igények miatt szolgáltatásként továbbra is közel 40 féle lapot kölcsönzünk, egyedi igényekre figyelő rugalmas kínálattal.

A *Helytörténeti gyűjtemény*

- Meghatározó marad a referenzs tájékoztatás, az adatbázis-használat, metaadatolás, a helyi évfordulónaptár és életrajzi adatbázis építés, amelyet az játékos formákban is népszerűsítettünk.
- Az olvasó kiszolgálása mellett a gyűjtemény kiemelkedő feladata lesz a könyvek digitalizálásának előkészítése.

Távolról elérhető szolgáltatások

- Tervünk, hogy továbbra is ilyen eredményesen végezzük a könyvtárközi kölcsönzést.

A **Digitalizált tartalomszolgáltatás** kiemelkedő partnere az *Arcanum Adatbázis Kft.*

- Ezért velük együttműködve tervezzük a helytörténeti gyűjteményünk kizárólag Tolna vármegyében elérhető könyveit digitalizálni.
- Szeretnénk, ha digitalizált anyagaink honlapunkon, illetve az ADT-n kívül a *Hungaricana* oldalán is elérhetőek maradnának.

Közösségi szolgáltatások

Rendezvények

- A 2025 évi program részletes leírása megtalálható a mellékletben.

Képzések

- A képzés iránti elkötelezettségünket szövegértést, digitális kompetenciát fejlesztő nem formális képzések, valamint könyvtárhasználati foglalkozások megtartását tervezzük.

Klubok

- A 2025 fontos terve a 10 éves *felnőtt Olvasóklub* nagy szülinapi partyjának megszervezése.
- Reméljük, hogy a hétköznapiakban továbbra is havonta megtartott alkalmakon összesen több mint 100-an vesznek majd részt, és
- az éves rendes kirándulás is népszerű marad!
- Az Ifjúsági klub, és az ifjabbak, a „*Még Semmi Olvasóklub*”, az Írógárda, és az Alkotógárda továbbra is a könyvtári közösségfejlesztés meghatározó terepe marad. A régi tagok közül többen visszajönnek foglalkozásokat tartani a fiatalabbaknak. A havi rendszerességű találkozók mellett 3 olvasótábor is jelzi a klub működését.
- Ismét kiállítjuk az alkotógárda műveit, és megjelenik az Írógárda félszáz írása is.
- 2025 legambiciózusabb terve, hogy az írásokból kötetet szerkesztünk. A szerkesztési munkában a klubhoz kötődő kipróbált íróbarátaink segítenek majd.

Kiállítások

2025-ben terveink szerint összesen 9 időszaki kiállítást rendeztünk: többek között az

- Alkotógárda műveit
- a Szabó Magda vándorkiállítást,
- drMáriás tárlatát,
- Dr. Kiss Ernő főorvos úr magángyűjteményét,
- Károlyi Zsuzsa és
- Szolláth Katalin festményeit,
- Máté Réka fotóit.

Online felületek

A könyvtár működésének kiemelt terepe a közösségi médiumok világa.

- A költözéssel együtt járó problémák (*cím változás, új regisztráció, és így az elérések elvesztése stb.*) orvoslása 2025 legfontosabb feladata: - újra el kel érünk elvesztett követőinket a Facebookon a YouTube-on.
- Az új generációk nyelvén kell megtanulnunk kommunikálni a TikTok felületén.

7. MINŐSÉGIRÁNYÍTÁS

Használói elégedettségmérés

- A Szekszárdi Tudásközpont új közösségi tereinek elégedettség mérése
- új programok az olvasói vélemények alapján
- a nyitvatartási iránti igény felmérése

Önértékelés

- a módosított KMÉR alapján önértékelés 2025-ben
- felkészülés a minősített könyvtári pályázatra

Települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése

- szakmai nap és konzultáció a vármegye 12 nyilvános könyvtárának
- a Paksi Pákolitz István Városi Könyvtár „*Minősített Könyvtári*” címe pályázatának támogatása

Tárgyevi fejlesztések, innovatív lépések

- regionális (*Baranya, Somogy, Tolna és Zala*) találkozó szervezése a Szekszárdi Tudásközpontban
- potenciális használó felmérése a négy vármegye összefogásában

8. TUDOMÁNYOS KUTATÁS ÉS KIADVÁNYOK

A könyvtáros kollégák előadásokat tartanak, továbbképzéseken vesznek részt, valamint konferenciákat szerveznek:

- Mészöly emléknep megszervezése
- Száz év után. Mészöly Miklósról – esszé a tanulmánykötetben
https://www.lira.hu/hu/konyv/szepirodalom/felnottirodalom/irodalomtortenet/szaz-ev-utan-meszoly-miklosrol#bovebb_ismerteto
- Kárpát-medencei Könyvtárosok Konferenciája, Csongrád
- a 2024 évi Mészöly Miklós-díjas portréfilm bemutatója a Szekszárdi Magasiskola rendezvénysorozatában
- az MKE 56. Vándorgyűlése Debrecen - Zöldkönyvtári szekció
- Zöldkonferencia a szekszárdi Zöldtárs alapítvány együttműködésével

9. PARTNERSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

Könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség

- aktív részvétel helyi és országos szakmai és civil szervezetek munkájában
- partneri együttműködés önkormányzatokkal, egyházakkal, társintézményekkel, civil szervezetekkel

- A közösségi szolgálat - partneri kapcsolat Tolna és a környező megyék 19 középiskolájával
- Együttműködés az I. Béla Gimnáziummal a hátrányos helyzetű gyerekeknek könyvtári foglalkozásaiban
- partneri elégedettség mérés

10. PR/MARKETING/KOMMUNIKÁCIÓ EREDMÉNYEI

A könyvtár megjelenése médiumokban

- kapcsolat a helyi és országos médiumokkal
- könyvtár honlap (külön *KSZR* és a *Zöldkönyvtár*)
- közösségi oldalaink (*Facebook* és társoldala a *Zöldfolyam*, *Instagram*, *Youtube*, *Google*, *TikTok*)

Lépések az intézményről alkotott kép, pozitív formálásához (*arculat, kommunikáció*)

- bekapcsolódás az *Internet Fiesta*, az *Ünnepi Könyvhét* és az *Országos Könyvtári Napok* rendezvénysorozatába

11. A VÁRMEGYEI HATÓKÖRŰ VÁROSI KÖNYVTÁR A VÁRMEGYE TERÜLETÉN MŰKÖDŐ TELEPÜLÉSI KÖNYVTÁRAKAT ÉRINTŐ ÁLLAMI FELADATAIRÓL SZÓLÓ ÖSSZEFOGLALÓ

A megyei könyvtár hálózati központként szakmai tanácsadással, a települési könyvtárosok képzésével, továbbképzésével, a szakmai információk megosztásával gondoskodik az önálló nyilvános könyvtárak által nyújtott szolgáltatások szakszerűségéről, az önkormányzatok által kötelezően ellátandó feladat betartásáról.

A vármegyei kötelespéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról

- Éves beszámolók, munkatervek összegyűjtése elektronikus formában, közzététele a Magyarországi Könyvtárak Adatbázisában.
- Statisztikai tájékoztató, papíralapú statisztikai jelentések összegyűjtése, ellenőrzése, adatok egyeztetése, elektronikus űrlapok igény szerinti kitöltése, ellenőrzése, véglegesítése.
- A begyűjtött tervek és igények alapján, elsődleges feladat a települési könyvtárak állományfejlesztése.
- 2022-ben befejeződött a kistépülési könyvtárak állományának retrospektív feldolgozása a megyében. Célunk, hogy minél több helyen kialakítsuk a megbízhatóan működő gépi kölcsönzés lehetőségét.

A vármegye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról

- A megyei ellátórendszer önálló működtetése, együttműködési megállapodás a városi könyvtárakkal részfeladatok ellátására és ezen feladatok koordinálása.
- ODR-szolgáltatás a megye egész területére saját állományból ingyenesen.
- 97 kistélepülésen biztosítjuk a könyvtári szolgáltatásokat (KSZR) Tolna vármegyében.
- További 2 település bevonása a KönyvtárMozi szolgáltatás rendszerébe (Pincehely, Bikács).
- 2022-ben 8 kistélepülésen elindult a „Zöld könyvtári” szolgáltatás. Azóta minden évben két település csatlakozik ehhez a szolgáltatáshoz, 2025-ben is tervezzük a szolgáltatás bővítését.
- A megyei könyvtár kapcsolattartó könyvtárosai személyesen, rendszeres időközönként látogatják a kistélepülési könyvtárosokat (évente minden településre minimum 2x) és szakmai tanácsadással segítik a munkájukat.
- A KSZR honlap folyamatos megújítása, új információk elérhetővé tétele.
- A közösségi oldalon meglévő profil folyamatos karbantartása. Települési könyvtárak ösztönzése facebook-profil létrehozására.

A települési könyvtárak tevékenységét segítő 2024-ben nyújtott szolgáltatásokról

- Rendezvények, programok közös szervezése - KSZR településenként legalább 4 rendezvény.
- Tervünk minden település bevonása az országos szakmai rendezvénysorozatok programjaiba (Internet Fiesta, Országos Könyvtári Napok).

Az iskolán kívüli könyvtári továbbképzés és szakképzés végzéséről

- Szakmai napok szervezése: évente kétszer vezetői értekezlet az önálló könyvtáraknak, segítségnyújtás a minőségirányítás bevezetéséhez, tájékoztatás a szakmával kapcsolatos változásokról, információkról.
- 3 alkalommal tartunk szakmai napot a kistélepülési könyvtárosoknak.
- Az Illyés Gyula Könyvtár 2020. január 22-én átvette a „Minősített Könyvtár” díjat. Célunk továbbra is minőségi szolgáltatásokat nyújtani a könyvtár használóknak nemcsak a megyei könyvtárban, hanem a kistélepülési könyvtárakban is. Ennek érdekében minden évben elégedettségi kérdőíveket töltetünk ki és igényfelmérést végzünk.

A települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról

- A begyűjtött tervek, valamint az egyedi igények alapján karbantartás, az IKT-eszközpark megújítása, kiegészítő berendezési tárgyak, foglalkozásokhoz alapanyagok beszerzése.
- Kettő kistélepülési könyvtárhelyiség (Sióagárd, Tolnanémedi) teljes bútorzatának megújítása, a többi könyvtárban pedig részleges megújítás.

12.

12. KÖNYVTÁRHASZNÁLATI TENDENCIÁK

Használati tendenciák: hogyan változtak az olvasási és könyvtárhasználati szokások a 2019-2025 időszakban

Az a két tendencia, amit a bezárások hatására csökkenő, majd újra emelkedő látogatói és kölcsönzői számok, valamint a web 2.0 szolgáltatások használatának folyamatos emelkedése jelent megítélésünk szerint 2025-ben is érvényesülni fog.

- Ezekre alapozva a legfontosabb célunk, hogy minőségi szolgáltatásainkkal meg tudjunk felelni a Szekszárd Tudásközpont épülete által támasztotta minőségi elvárásoknak:
- azaz a hagyományaink megfelelően szolgáljuk ki olvasóink és látogatóink igényeit. Közösségek támogatásával segítsük az olvasáskultúra erősödését.
- Mindebben megerősít minket a **Könyvtári Minőségi Díj** elnyerése!

Rövid bemutatása annak, hogy gyakorolt-e érdemi hatást a könyvtári szolgáltatásokra a mesterséges intelligencia széleskörű hozzáférhetősége, illetve az automatizáció térnyerése.

- Az automatizáció az Illyés Gyula Könyvtár életében csak az új épületbe költözésünkkel jelent meg. 2025 év legfontosabb feladata, hogy vezessük be, tanuljuk meg és eredményesen használjuk az RFID technológián alapuló új könyvtári szolgáltatásokat.
- A Mesterséges Intelligencia (AI) jelentette lehetőségeknek a **Könyvtár a kultúrák és a Gemenc kapujában 2024-26** című stratégiai tervünkben is érdemi hatást szánunk: a már ismert és használt ChatGPT mellett a legújabb lehetőségeket is meg fogjuk ismerni és tervezzük azok használatát.
- A *Szekszárdi Tudásközpontba* költözve, Minőség Díjas és Zöldkönyvtárként a mesterséges intelligencia értő használata jeleni a következő lépcsőfokot, hogy mind jobban szolgálhassuk Tolna vármegye és Szekszárd lakosait, az olvasóinkat.